

ახალი ტანათლეძე

2014 წელი, 1-7 მაისი

ფასი 1 ლარი 50 თეთრი

№16 (650) გამომდის 1998 წლიდან

www.axaliganatleba.ge

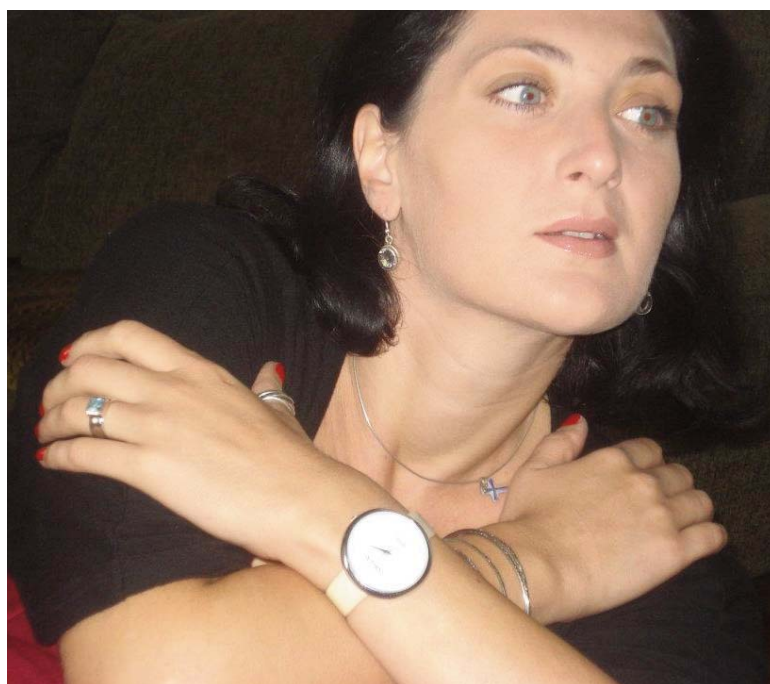
გვერდი 9

ღამივე მუხი მოძრა

გთავაზობთ 2014-2015 სასწავლო წელს სახელმწიფოს მიერ დაფუძნებული უმაღლესი საბანანათლებლო დაწესებულებისა და ბაკალავრიატის აკრედიტებული საბანანათლებლო პროგრამების იმ ჩამონათვალს, რომლებშიც სტუდენტის სწავლის საფასურს სრულად აფინანსებს სახელმწიფო.

გვერდი 3

რუბრიკის „პროფესია პედაგოგი“ სტუმარია თბილისის პირველი ექსპერიმენტული სკოლის დანყოფითი კლასის მასწავლებელი ლალი კვინიხიძე

მნიშვნელოანი — ძნელად მკვლევი

გვერდი 5

ინფორმაცია

2014 წლის სკოლის გამოსაშვები გამოსცდების (დაგამთავრებელი კლასის მოსწავლეებისათვის) ჩატარების ბანრიბი:

21 მაისი: ქართული ენა და ლიტერატურა; ქართული, როგორც მეორე ენა; გეოგრაფია;

22 მაისი: უცხოური ენები; ფიზიკა;

23 მაისი: ისტორია; ბიოლოგია;

24 მაისი – მათემატიკა;

25 მაისი – ძივია.

2014 წლის სკოლის გამოსაშვები გამოსცდების (მე-11 კლასის მოსწავლეებისათვის) ჩატარების ბანრიბი:

14 ივნისი – ძივია; 16 ივნისი – გეოგრაფია; 17 ივნისი – ბიოლოგია; 18 ივნისი – ფიზიკა.

სკოლის მანდატურის სამსახურმა დაარსებულ 4 წლის იუზილი აღნიშნა

მანდატურის სამსახურმა 4 წლის მუშაობის შედეგები შეაჯამა.

მანდატურის სამსახური, უკანასკნელი წელიწად-წახვევის განმავლობაში, თვისობრივად შეიცვალა, შედეგად – საზოგადოებისათვის მისაღები და მოსწავლის უსაფრთხოებაზე ორიენტირებული გახდა.

მანდატურები გადამზადებას უწყვეტ რეჟიმში გადიან და ახალი პროგრამების გაცნობით მუდმივად იმალევენ კვალიფიკაციას. მოსწავლეთა უსაფრთხო ფიზიკური გარემოს უზრუნველყოფის მიზნით, უპირველეს ყოვლისა, ორიენტირებული არიან სასკოლო გარემოში შესაძლო რისკების შეფასებასა და დანაშაულის პრევენციაზე.

მანდატურები გადამზადებას უწყვეტ რეჟიმში გადიან და ახალი პროგრამების გაცნობით მუდმივად იმალევენ კვალიფიკაციას. მოსწავლეთა უსაფრთხო ფიზიკური გარემოს უზრუნველყოფის მიზნით, უპირველეს ყოვლისა, ორიენტირებული არიან სასკოლო გარემოში შესაძლო რისკების შეფასებასა და დანაშაულის პრევენციაზე.

მანდატურის სამსახური ასევე ახორციელებს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ინიცირებულ „პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის“ პროექტს, რისთვისაც ეს სამსახური შესაბამისი სპეციალისტებით დაკომპლექტდა.

მანდატურის სამსახური, ასევე, თანამშრომლობს საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, როგორცაა: UNICEF, USAID, PH International და NASRO. ეს თანამშრომლობა ეფექტურს ხდის საქმიანობას.

ლონისძიების ფარგლებში, 83 მანდატურს, რომლებიც კონკურსის შედეგად შეირჩნენ და გადამზადების სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამა გაიარეს, სერტიფიკატები გადაეცათ და დაინიშნენ საჯარო სკოლებში.

მოსწავლეება ავლანეთიდან ქართველი მეზობლების ბარათები მიიღეს

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, იუსტიციის სამინისტროსა და თავდაცვის სამინისტროს ერთობლივი პროექტის „წერილი ჯარისკაცებს“ ფარგლებში, რამდენიმე თვის წინ, საქართველოს 75 საჯარო სკოლის IV-V კლასის მოსწავლეებმა ავლანეთში მიმდინარე ISAF-ის ოპერაციაში მონაწილე ჯარისკაცებს მხარდაჭერის 700-მდე წერილი გაუგზავნეს.

ქართველი ჯარისკაცებმა ბარათების ნაწილს უკვე უპასუხეს. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების, იუსტიციისა და თავდაცვის სამინისტროების მოადგილეები თბილისის 87-ე საჯარო სკოლას ეწვივნენ და IV-V კლასის მოსწავლეებს ავლანეთში მყოფი ქართველი ჯარისკაცების წერილები გადასცეს.

ლონისძიების მონაწილეებმა ავლანეთში გადაღებული ვიდეოკადრებიც ნახეს, სადაც ქართველი ჯარისკაცები ბავშვების წერილების გაცნობისას მიღებულ ემოციებს ვერ ფარავენ.

პროექტის – „წერილი ჯარისკაცებს“ მიზანია სამშობლოდან შორს მყოფი მეზობლების მხარდაჭერა და მოზარდებში მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობის გაძლიერება. ლონისძიების დასასრულს, სტუმრებმა მოსწავლეებს კიდევ ერთი, ახალი პროექტის – „ჩვენი ჯარისკაცების“ დაწყების შესახებ ინფორმაცია გააცნეს.

იურისტის კონსულტაცია

რაგადენი ხნით მიიციება დასაქმებულს/მოსამსახურეს ორსულობის, მშობიარობისა და გაშვების მოვლის გამო შვებულება და ამ დღეებში რამდენი ანაზღაურებად?

დასაქმებულს/მოსამსახურეს, თავისი მოთხოვნის საფუძველზე, ეძლევა შვებულება ორსულობის, მშობიარობის და ბავშვის მოვლის გამო – 730 კალენდარული დღის ოდენობით, რომელთაგან ანაზღაურებადია 183 კალენდარული დღე, ხოლო მშობიარობის გართულების ან ტყუპის შობის შემთხვევაში ანაზღაურებადია 200 კალენდარული დღე.

რაგადენი ხნით მიიციება დასაქმებულს/მოსამსახურეს ახალშობილის შვილად აყვანის გამო შვებულება და ამ პერიოდში რამდენი დღე ანაზღაურებად?

დასაქმებულს/ მოსამსახურეს, რომელმაც იშვილა ერთ წლამდე ასაკის ბავშვი, თავისი მოთხოვნის საფუძველზე, ეძლევა შვებულება ახალშობილის შვილად აყვანის გამო, ბავშვის დაბადებიდან 550 კალენდარული დღის ოდენობით. ამ შვებულებიდან ანაზღაურებადია 90 კალენდარული დღე.

შუაქალი დასაქმებულს ბავშვის მოვლის გამო აიღოს დამატებითი შვებულება?

საქართველოს ორგანული კანონის „საქართველოს შრომის კოდექსის“ 30-ე მუხლის თანახმად, დასაქმებულს, თავისივე თხოვნით, უწყვეტად ან ნაწილ-ნაწილ, მაგრამ არანაკლებ წელიწადში 2 კვირისა, ეძლევა ანაზღაურების გარეშე შვებულება ბავშვის მოვლის გამო – 12 კვირის ოდენობით, სანამ ბავშვს შეუსრულდება 5 წელი. ბავშვის მოვლის გამო დამატებითი შვებულება შეიძლება მიეცეს ნებისმიერ პირს, რომელიც ფაქტობრივად უვლის ბავშვს.

ტებითი შვებულება შეიძლება მიეცეს ნებისმიერ პირს, რომელიც ფაქტობრივად უვლის ბავშვს.

ორსულობისა და მშობიარობის გამო საჯარო მოსამსახურეს, დახმარებასთან ერთად, მიიციება კომპენსაცია?

„საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის 411 მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე, საჯარო მოსამსახურეს, ორსულობისა და მშობიარობის გამო შვებულებასთან დაკავშირებით, კანონმდებლობით დადგენილ დახმარებასთან (ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის ან ახალშობილის შვილად აყვანის გამო ანაზღაურებადი შვებულების პერიოდზე გასაცემი ფულადი დახმარება) ერთად, მის მიერ შვებულების პერიოდში მისაღები შრომითი გასამრჯელოს სრულ ოდენობამდე შესაცემად, ეძლევა კომპენსაცია.

ვის მიერ ხდება დახმარებისა და კომპენსაციის გაცემა?

დახმარება გაიცემა საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, კერძოდ, ამ თანხას გასცემს სსიპ „სოციალური მომსახურების სააგენტო“, მაგრამ არა უმეტეს 1000 ლარისა, ხოლო კომპენსაცია გაიცემა „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საბიუჯეტო (სახაზინო) დაწესებულების მიერ, მისთვის შესაბამისი ბიუჯეტიდან კანონით გამოყოფილი ასიგნებიდან.

როგორ ხდება დახმარებისა და კომპენსაციის ანაზღაურება?

ორსულობის, მშობიარობის და ბავშვის მოვლის, ასევე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო დახმარების გაცემის საფუძველს წარმოადგენს დასაქმებულს/მოსამსახურეს შვებულები საავადმყოფო ფურცელი ან, ახალშობილის შვი-

ლად აყვანის შემთხვევაში, კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილება. ამასთან, დასაქმებულისათვის/მოსამსახურისათვის დახმარების ან კომპენსაციის მიღების უზრუნველსაყოფად, დასაქმებელი/დაწესებულება ვალდებულია, სააგენტოს ტერიტორიულ ორგანოში წარადგინოს შემდეგი დოკუმენტები:

- ა) საავადმყოფო ფურცელი ასლთან ერთად, ხოლო შვილად აყვანის შემთხვევაში, შვილების შესაბამისი დოკუმენტი ასლთან ერთად (დედნების დაკარგვის შემთხვევაში – მისი დუბლიკატი და მათი ასლები);
ბ) დასაქმებულის/მოსამსახურის პირადობის მონომობის ასლი;
გ) დაფინანსების განაცხადი 3 ვებმპლარად, რომელიც დამონმებული უნდა იყოს დამსაქმებლის/დაწესებულების ბუქლით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), აგრეთვე ხელმძღვანელისა და ბუღალტრის ხელმოწერებით;
დ) საბანკო დაწესებულების მიერ გაცემული დოკუმენტი დასაქმებულის/მოსამსახურის პირადი საბანკო ანგარიშის შესახებ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

რა შემთხვევაში არ ანაზღაურდება ორსულობის, მშობიარობის და ბავშვის მოვლის, ასევე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო შვებულება არ ანაზღაურდება, თუ საავადმყოფო ფურცლის დახურვიდან, ხოლო შვილად აყვანის შემთხვევაში – სასამართლო გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლიდან, გასულია 6 თვე.

ნათა ჩანადირი საქართველოს პედაგოგთა და მეცნიერთა თავისუფალი პროფკავშირის იურისტი

ერთიანი ეროვნული გამოცდები - 2014

2014-2015 სასწავლო წელს სახელმწიფო მხარე დაფინანსებული უმაღლესი საბანაანათლებლო და-წესებულების და ბაკალავრიატის აკრედიტაბული საბანაანათლებლო პროგრამების ის პროგრამული მიმართულება/მიმართულებები, რომელშიც/რომლებშიც სტუდენტის სწავლის საფასურს სრულად აფინანსებს სახელმწიფო

კოდი	მიმართულება	კოდი	დარგი/სპეციალობა
01	აგრარული მეცნიერება	0101 0102 0103 0104 0105	აგრონომია ვეტერინარია მეცხოველეობა სასურსათო ტექნოლოგია სატყეო საქმე
03	განათლება	0301 0302	განათლების მეცნიერებები მასწავლებლის განათლება
04	ინჟინერია	0404 0405 0406 0415	საინჟინრო ფიზიკა ენერგეტიკა და ელექტროინჟინერია მშენებლობა აგროინჟინერია
05	მეცნიერება/საბუნების-მეტყველო მეცნიერებანი	0501 0502 0503 0504	მათემატიკა ფიზიკა ქიმია ბიოლოგია/სიცოცხლის შემსწავლელი მეცნიერებანი/გამოყენებითი ბიომეცნიერებები
07	სოციალური მეცნიერებები	0701	ეკონომიკა
10	ჰუმანიტარული მეცნიერებანი	1004 1005 1006	ისტორია ფილოლოგია ფილოსოფია
11	მიმართულებათაშორისი დარგები ან სპეციალობები	1101 1115	არქიტექტურა არქეოლოგია

№	კოდი	უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება	კვალიფიკაცია	2014წ. უსდ-მიერ დარეგისტრირებული ადგილები
	001	სსიპ - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	2014 წლის ერთიანი ეროვნული გამოცდების ცნობარის მიხედვით	
1	0010101	ქართული ფილოლოგია	ფილოლოგიის ბაკალავრი	200
2	0010102	ისტორია	ისტორიის ბაკალავრი	150
3	0010103	არქეოლოგია	არქეოლოგიის ბაკალავრი	25
4	0010104	ფილოსოფია	ფილოსოფიის ბაკალავრი	25
5	0010105	დანყებითი განათლება	განათლების ბაკალავრი	25
6	0010201	მათემატიკა	მეცნიერებათა ბაკალავრი მათემატიკაში	100
7	0010202	ფიზიკა	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ბაკალავრი ფიზიკაში	100
8	0010203	ქიმია	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ბაკალავრი ქიმიაში	100
9	0010204	ბიოლოგია	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ბაკალავრი ბიოლოგიაში	100
10	0010401	ეკონომიკა	ეკონომიკის ბაკალავრი	400
		ჯამი		1225
	003	სსიპ - საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	კვალიფიკაცია	
1	0030101	მშენებლობა	ინჟინერიის ბაკალავრი მშენებლობაში	500
2	0030203	ენერგეტიკა და ელექტროინჟინერია	ენერგეტიკისა და ელექტროინჟინერიის ბაკალავრი	450
3	0030601	არქიტექტურა	არქიტექტურის ბაკალავრი	150
4	0030803	მათემატიკა	მათემატიკის ბაკალავრი	50
5	0030807	საინჟინრო ფიზიკა	საინჟინრო ფიზიკის ბაკალავრი	100
6	0031001	აგრარული ტექნოლოგიები	აგრონომიის ბაკალავრი	75
7	0031002	სასურსათო ტექნოლოგია	სასურსათო ტექნოლოგიის ბაკალავრი	120
8	0031003	სატყეო საქმე	სატყეო საქმის ბაკალავრი	100
9	0031004	აგროინჟინერია	ინჟინერიის ბაკალავრი აგროინჟინერიაში	80
10	0031005	მეცხოველეობა	მეცხოველეობის ბაკალავრი	75
11	0031006	აგრონომია	ბაკალავრი აგრონომიაში	75
12	0031007	ნიადაგისა და წყლის რესურსების ინჟინერია	ბაკალავრი აგროინჟინერიაში	75
		ჯამი		1850

	009	სსიპ - აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	კვალიფიკაცია	
1	0090101	ქართული ენა და ლიტერატურა	ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი ფილოლოგიაში	150
2	0090107	არქეოლოგია	ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი არქეოლოგიაში	30
3	0090108	ისტორია	ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი ისტორიაში	60
4	0090201	მათემატიკა	მათემატიკის ბაკალავრი	50
5	0090203	ფიზიკა	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების ბაკალავრი ფიზიკაში	25
6	0090204	ბიოლოგია	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ბაკალავრი ბიოლოგიაში	60
7	0090404	ეკონომიკა	ეკონომიკის ბაკალავრი	100
8	0090501	დანყებითი განათლება	განათლების ბაკალავრი	210
9	0090605	ელექტრული ინჟინერია	ინჟინერიის ბაკალავრი	75
10	0090606	მშენებლობა	ინჟინერიის ბაკალავრი მშენებლობაში	60
11	0090901	აგრონომია	აგრარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი	75
		ჯამი		895
	010	სსიპ - ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი	კვალიფიკაცია	
1	0100201	მათემატიკა	მეცნიერების ბაკალავრი მათემატიკაში	50
2	0100202	ბიოლოგია	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ბაკალავრი ბიოლოგიაში	50
3	0100203	ქართული ფილოლოგია	ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი ფილოლოგიაში	50
4	0100204	ისტორია	ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი ისტორიაში	100
5	0100205	ფილოსოფია	ფილოსოფიის ბაკალავრი	15
6	0100502	არქეოლოგია	არქეოლოგიის ბაკალავრი	50
		ჯამი		315
	012	სსიპ - სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	კვალიფიკაცია	
1	0120101	მათემატიკა	მათემატიკის ბაკალავრი	20
2	0120201	ქიმია	ქიმიის ბაკალავრი	15
3	0120202	ბიოლოგია	ბიოლოგიის ბაკალავრი	15
4	0120203	ფიზიკა	ფიზიკის ბაკალავრი	10
5	0120301	ქართული ფილოლოგია	ფილოლოგიის ბაკალავრი	30
6	0120302	არქეოლოგია	არქეოლოგიის ბაკალავრი	15
7	0120303	ისტორია	ისტორიის ბაკალავრი	15
8	0120601	ეკონომიკა	ეკონომიკის ბაკალავრი	15
		ჯამი		135
	071	სსიპ - თელავის იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	კვალიფიკაცია	
1	0710104	ქართული ენა და ლიტერატურა	ფილოლოგიის ბაკალავრი	55
2	0710105	ისტორია	ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი ისტორიაში	55
3	0710113	ბიოლოგია	ბიოლოგიის ბაკალავრი	40
4	0710121	დანყებითი განათლება	განათლების ბაკალავრი	62
		ჯამი		212
	114	სსიპ - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	კვალიფიკაცია	
1	1140101	დანყებითი განათლება	განათლების ბაკალავრი	90
2	1140204	ეკონომიკა	ეკონომიკის ბაკალავრი	30
3	1140401	მშენებლობა	ინჟინერიის ბაკალავრი მშენებლობაში	30
4	1140403	აგრონომია (აგროტექნოლოგია, აგრო-ეკოლოგია)	აგრარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი	50
5	1140502	ქართული ფილოლოგია	ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი ფილოლოგიაში	60
6	1140503	ისტორია	ისტორიის ბაკალავრი	30
7	1140602	ბიოლოგია	ბიოლოგიის ბაკალავრი	30
8	1140603	ქიმია	ქიმიის ბაკალავრი	15
9	1140701	ფიზიკა	ფიზიკის ბაკალავრი	15
10	1140702	მათემატიკა	მათემატიკის ბაკალავრი	30
		ჯამი		380
		სულ	5012	

ორიენტირი – მხოლოდ შედეგი

რუბრიკის სტუმარია თბილისის პირველი ექსპერიმენტული სკოლის დანაშაულოთი კლასის მასწავლებელი ლალი კვინიხიძე

ბავშვის სამყაროს შეცნობის სურვილით გააქტივებული არჩევანი

მასწავლებლობა არასოდეს ყოფილა ჩემი ბავშვობის ოცნება, ვერც ვერასოდეს წარმოვიდგენდი, თუ ოდესმე სკოლაში დაიწყებდი მუშაობას. თუმცა ძალიან მსურდა, ახლო ურთიერთობა მქონოდა ბავშვებთან. მინდოდა, ჩვენდომი მათ სამყაროს, მეტი გამეგო მათ შესახებ. უნივერსიტეტში, ფსიქოლოგიის ფაკულტეტზე სწავლის დროს დავრწმუნდი, რომ არა მხოლოდ ზოგადად ადამიანის, არამედ ბავშვის ფსიქოლოგია და მათი სამყარო ძალიან მინტერესებდა. მივხვდი, რომ ამის საშუალებას სკოლა მომცემდა. სწორედ მასწავლებლობით მივიღებდი იმას, რაც მინტერესებდა. აქედან გამომდინარე გადავწყვიტე მასწავლებლობა. მუშაობის პროცესში კი დავრწმუნდი, რომ სწორი არჩევანი გავაკეთე.

უკვე 14 წელია, რაც სკოლაში ვმუშაობ. თავიდან, 2 წელი, დამხმარე მასწავლებლად ვიმუშავე. ამ პერიოდში ახლოს გავიცანი სკოლაში მუშაობის სპეციფიკას. ამავდროულად, გავიარე მასწავლებლის გადამზადების სრული კურსი. 2002 წლიდან კი, დაწყებითი კლასის პედაგოგი ვარ. დღეს მყავს საკუთარი სადამრიგებლო კლასი და მათთან ერთად სიამოვნებით ვმუშაობ. ისინი უკვე მე-3 კლასში არიან, ძალიან ალერსიანები, ლაღები და ცნობისმოყვარენი. სიამოვნებით მონაწილეობენ კლასგარეშე აქტივობებში – დავდივართ ექსკურსიებზე, ვაწყობთ სხვადასხვა ღონისძიებებს. გადამწყვეტილებებს, შეძლებისდაგვარად, ერთად ვიღებთ. ვცდილობ, საგნობრივი და ფაქტობრივი ცოდნა გამოიყენო ყოველდღიურ ცხოვრებაში, იყვნენ პუმანურები, კომუნიკაბელურები, კრეატიულები; გაულრმავდეთ სამყაროს შეცნობის სურვილი, კრიტიკულ-ანალიტიკური აზროვნება. ვცდილობ, სწორი მიმართულება მივცე მათ პიროვნულ განვითარებას.

მატი, ვიღრა პროფესია

მასწავლებლობა ჩემთვის გაცილებით მეტია, ვიდრე მხოლოდ პროფესია. მეტად საპასუხისმგებლო საქმიანობაა. ამ საქმიანობაში წარმოუდგენელია გულგრილობა, ზერეულე დამოკიდებულება, რადგან საქმე გვაქვს ბავშვებთან, როგორც ქვეყნის ჯანსაღ, ნათელ მომავალთან. მასწავლებლობა არის პროფესია, რომელიც ეხმარება ბავშვს ჩამოყალიბდეს წარმატებულ პიროვნებად. მუშაობის პროცესი ნამდვილად არ არის მარტივი – გასათვალისწინებელია ბევრი რამ – ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობით დაწყებული, ბავშვის ფსიქოემოციური ფაქტორებით დამთავრებული.

როგორ ავამაღლოთ მასწავლებლის მოტივაცია

იმისათვის, რომ გაუმჯობესდეს მასწავლებლის მდგომარეობა, პირ-

ველ რიგში, საჭიროა მასწავლებლობის, როგორც პროფესიის, პოპულარიზება, სათანადო ანაზღაურება, თანამედროვე ინფრასტრუქტურა, შესაბამისი რესურსი.

რაც შეეხება პროფესიულ წინსვლას – პედაგოგის პროფესიული განვითარება, როდესაც მასწავლებელი იკვლევს თავის საჭიროებებს და, აქედან გამომდინარე, გეგმავს აქტივობებს, რამაც შედეგზე უნდა გაიყვანოს. მუშაობა ამ კუთხით უკვე დაწყებულია. ამჟამად მიმდინარეობს პროგრამის პილოტირება, რომელიც უზრუნველყოფს მასწავლებლის პროფესიულ განვითარებას სკოლის ბაზაზე, რაც ძალიან ხელსაყრელია პედაგოგებისთვის. პროცესი აქტუალური ხდება ახალი სასწავლო წლიდან.

ამ ეტაპზე, პედაგოგი მეტ-ნაკლებად უზრუნველყოფილია განვითარდეს თანამედროვე სტანდარტების მოთხოვნის შესაბამისად. ამის საშუალებას იძლევა კვალიფიციური ტრენინგების არსებობა და ტრენინგ-მოდულები, რომელიც ხორციელდება მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ. რიგ შემთხვევაში, შესაძლებელია დაიხვეწოს ამა თუ იმ ტრენინგის პროგრამა.

საკითხს სხვა მხრიდანაც უნდა შევხედოთ, კერძოდ: გამოთქვამს თუ არა მასწავლებლების უმრავლესობა სურვილს, ინტერესს ამ კუთხით. ვფიქრობ, თუ მასწავლებლის პროფესიონალიზმი მის ანაზღაურებასა და ნახალისებაზე აისახება, მოტივაციაც ამაღლდება.

სარტიფიკაციის ახალი სქემა

მისასალმებელია, რომ სქემა, რომელიც აქამდე არსებობდა, შეიცვალა, მიიღო უფრო სრულყოფილი სახე, რომელშიც სექტემბრიდან ჩაერთვება ყველა მოქმედი მასწავლებელი. განისაზღვრება კატეგორიები და კატეგორიის მიხედვით განსხვავებული იქნება ანაზღაურებაც. სასერტიფიკაციო გამოცდები მასწავლებლის არასრულყოფილი შეფასების ფორმა იყო. პედაგოგის პროფესიონალიზმის შესაფასებლად მარტო თეორიული ცოდნა საკმარისი არ არის. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ სქემა არ ითვალისწინებს ღვანლმოსილი პედაგოგების მაღალ პროფესიონალიზმს და მათ მეოთხე კატეგორიას (პრაქტიკოსი) ანიჭებს; მკვლევარი მასწავლებლის სტატუსი (მეორე კატეგორია) მხოლოდ მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხის მქონე გამოცდილ პედაგოგებს მიენიჭებათ.

რას ნიშნავს იყო პროფესიონალი მასწავლებელი

პროფესიონალი მასწავლებელი უნდა ფლობდეს საგნის კომპეტენციებს და შესაბამის უნარ-ჩვევებს. სასწავლო პროცესის წარმართვა თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად უნდა შეეძლოს. პროფესიონალია მასწავლებელი, რომელიც

მუდმივად მზადაა სიახლეებისათვის, გამოირჩევა შემოქმედებითობით, პუმანურობით, აქვს თანამშრომლობის უნარი და, რაც მთავარია, მოსწავლე გაჰყავს შედეგზე.

რატომ უნდა აირჩიო მასწავლებლის პროფესია

მასწავლებლობა არის პროფესია, რომელიც იძლევა საკუთარი თავის, როგორც პიროვნების, რეალიზების საშუალებას. ახალგაზრდამ, რომელიც მუდმივად ახლის ძიებაშია, რომელსაც აქვს უნარი სხვისი გამოცდილების მიღებისა და გაზიარების, რომელსაც აქვს სურვილი, წვლილი შეიტანოს თავისი ქვეყნის განვითარებაში და მიიღოს უანგარო სიყვარული განუული შრომისათვის, ვინც მზადაა თავისი ენერჯია და ძალისხმევა მოახმაროს ამ საქმიანობას, ნამდვილად უნდა აირჩიოს ეს მართლაც კეთილშობილური საქმე.

სამწუხაროდ, მასწავლებლობა ნაკლებად პრესტიჟული პროფესიაა. პედაგოგთა შრომა არ არის სათანადოდ დაფასებული. სახელმწიფომ პრიორიტეტად უნდა დაისახოს ამ პროფესიის პოპულარიზაცია. ინტელექტუალმა ახალგაზრდამ სკოლაში პროფესიული ზრდის პერსპექტივა უნდა დაინახოს, რაც შემდგომში სათანადოდ იქნება დაფასებული და რაც აისახება ანაზღაურებაზე. ეს ხელს შეუწყობს ახალგაზრდა, ენერგიული, ინტერესანი კადრების მოზიდვას, რაც, თავის მხრივ, სკოლის განვითარებაზე დადებითად იმოქმედებს.

როგორ დავპლით რეპეტიტორობა

ზოგადად რეპეტიტორობა სწავლა-სწავლების დაბალ ხარისხზე მეტყველებს, რაც, თავის მხრივ, ამ სისტემაში არსებულ პრობლემებზე მიუთითებს. ამის ერთი კონკრეტული მიზეზი არ არსებობს, კომპლექსურად რამდენიმე ფაქტორი განაპირობებს. პირველ რიგში, სკოლას უნდა დაუზრუნდეს ავტორიტეტი სწავლის ხარისხის ხარჯზე. თავის მხრივ, თითოეულმა მასწავლებელმა უნდა იზრუნოს ამ ყველაფერზე. მნიშვნელოვანია, ყველა პედაგოგი მეტი პასუხისმგებლობით მოეკიდოს თავის საქმიანობას და ორიენტირებული იყოს მხოლოდ შედეგზე. თუმცა, ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკურ-სოციალური მდგომარეობა გარკვეულ დამბრკოლებას ქმნის. უდავოა, რომ ამ პრობლემების მოსაგვარებლად მასწავლებლის ხელშეწყობაა საჭირო, რათა გაუმჯობესდეს მისი სამუშაო გარემო.

მასწავლებლისთვის აუცილებელი თვისება

ბავშვის უპირობო სიყვარული – აი, რა არის საჭირო, მასწავლებელი მისაღები რომ გახდეს მოსწავლისთვის. ძალიან მნიშვნელოვანია, ბავშვმა მასწავლებელში დაინახოს მეგობარი და გულშემმატკივარი.

ესაუბრა ლალი ჯეღაძე

დაწყებითი საფეხურისა და V-XII კლასების პედაგოგებისათვის

ელისო თაყაიძის
გაბიოლოგის
მეცნიერებათა დოქტორი

დასაწყისი იხ. № 15

ადამიანის ჰემოგლობინის, პოლიპეტიდის ამინომჟავების, იდენტური ამინომჟავების პროცენტული შედარება სხვა ჰერმეტიკებითან. (კემპბელი).

იმუნოლოგიური კვლევები ასევე მოწმობს ორგანიზმებს შორის ევოლუციურ ნათესაობაზე. თუ ადამიანის სისხლის შრატს შევუყვანთ ბოცვერს, მოხდება სენსიბილიზირება და ბოცვერში წარმოიქმნება ანტიხეულები ადამიანის სისხლის შრატის ცილების წინააღმდეგ. რამდენიმე ხნის შემდეგ, თუ ბოცვერის სენსიბილიზირებულ სისხლს დავამატებთ ადამიანის სისხლის შრატს, წარმოიქმნება კომპლექსი ანტიგენ-ანტიხეული, რომელიც გამოილექება (პრეციპიტატი). პრეციპიტატის გაზომვა შესაძლებელია. თუ ადამიანის სისხლის შრატით სენსიბილიზირებულ ბოცვერის სისხლს დავამატებთ სხვადასხვა ცხოველების შრატს, მიიღება სხვადასხვა რაოდენობის პრეციპიტატი. თუ ჩავთვლით, რომ პრეციპიტატის რაოდენობა უშუალოდ დამოკიდებულია შრატის ცილების მსგავსებაზე, ამით შეიძლება შევადაროთ ნათესაობის ხარისხს სხვადასხვა ჯგუფის ორგანიზმებს შორის.

შედარებითი სეროლოგიური მეთოდი ფართოდ გამოიყენება ფილოგენეტიკური კავშირების დასადგენად. მაგალითად, ზოოლოგებმა არ იცოდნენ, რომელი სისტემატიკური ჯგუფისათვის მიეკუთვნებინათ კუდმხავილა (Limulus). როდესაც სისხლის შრატს, რომელიც შეიცავდა კუდმხავილას სანინაალმდეგო ანტიგენებს, დაამატეს სხვადასხვა ფეხსახსრიანის ანტიგენები, ყველაზე დიდი რაოდენობით პრეციპიტატი წარმოიქმნა ობობასნაირების ანტიგენებზე. ამ შედეგმა გაამყარა მორფოლოგიური მონაცემები და კუდმხავილა მიაკუთვნეს კლასს Arachnida. ანალოგიურად გამოიყენეს ბევრი გაურკვეველობა ძუძუმწოვართა ფილოგენეტიკურ ურთიერთმიმართებაში.

ორგანიზმი	პრეციპიტატის რაოდენობა %
ადამიანი	100
შიმპანზე	97
გორილა	92
გიბონი	79
პავიანი	75
ობობასნაირი მაიმუნი	58
ლემური	37
ზღარბი	17
ლორი	8

პრეციპიტატის რაოდენობა, რომელიც წარმოიქმნება სხვადასხვა ძუძუმწოვრების სისხლის შრატის დამატებით ბოცვერის შრატზე, რომელიც შეიცავს ანტიხეულებს ადამიანის სისხლის შრატის ცილების წინააღმდეგ (პრეციპიტატის რაოდენობა, რომელიც წარმოიქმნება ადამიანის შრატთან, ჩათვლილია 100%-ად).

ცხოველების დაყოფის მართებულობა პირველადპირიანებად და მეორეულპირიანებად, რომელიც ეფუძნებოდა განსხვავებას ემბრიონულ განვითარებაში, გამყარდა კუნთის ქსოვილის ატფ-ის სინთეზში მონაწილე კუნთის ფოსფორმეტციკული ნივთიერებების შესწავლით. პირველადპირიანებს, რომელთაც ეკუთვნის რგოლოვანი ჭიები, მოლუსკები და ფეხსახსრიანები, კუნთებში აქვთ არგინინფოსფატი, ხოლო მეორეულპირიანებს – კანეკლიანებსა და ქორდიანებს – კრეატინფოსფატი.

ბიოქიმიური ჰომოლოგიის კიდევ ერთი მაგალითია ის ფაქტი, რომ ხერხემლიანებს მსგავსი ან იდენტური ჰორმონები აქვთ. მაგალითად, ძუძუმწოვრების ჰიპოფიზის მიერ გამოყოფილი ჰორმონ პროლაქტინის მსგავსი ჰორმონი ნაპოვნია ხერხემლიანების ყველა ჯგუფში. პროლაქტინის მიერ გამოწვეული მრავალრიცხოვანი ეფექტები შეიძლება დაეყოს ორ ჯგუფად: ეფექტები, რომლებიც დაკავშირებულია გამრავლებასთან და ეფექტები, რომლებიც არეგულირებს ოსმორეგულაციას (იხ. ცხრილი).

ცხოველთა ჯგუფები	გამრავლება	ოსმორეგულაცია
ძვლიანი თევზები	ასტიმულირებს კანის მიერ ლორწოს გამოყოფას	აძლიერებს შარდის წარმოქმნას
ამფიბიები	ასტიმულირებს კვერცხების ლაბისმაგვარი კაფსულების სეკრეციას	ამაღლებს კანის განვლადობას წყლისადმი
რეპტილიები	თრგუნავს კვერცხის წარმოქმნას	ასტიმულირებს წყლის დაკარგვას კულებში
ფრინველები	ასტიმულირებს ჩიჩხვის რძის გამოყოფას	ზრდის წყლის მოხმარებას
ძუძუმწოვრები	ასტიმულირებს სარძევე ჯირკვლების განვითარებასა და ლაქტაციას	მოქმედებს ანტიდიურეტიული ჰორმონის მსგავსად

ორგანული სამყაროს ევოლუციის მთავარი მიმართულებანი

ცოცხალი ბუნების განვითარება ხდებოდა უმდაბლესი ფორმებიდან უმაღლესისაკენ, მარტივიდან რთულსაკენ და პროგრესული ხასიათი ჰქონდა. ამასთანავე, სახეობები კონკრეტულ საარსებო გარემოს ეგუებოდნენ, მიმდინარეობდა მათი სპეციალიზაცია.

ევოლუციის ძირითადი მიმართულებებია: **აროგენეზი, ალოგენეზი და კატაგენეზი.**

აროგენეზი (ბერძნული, airo – ვამაღლებ, genesis – წარმოშობა) ისეთი ევოლუციური ცვლილებებია, რომელიც იწვევს ცოცხალ არსებათა ორგანიზაციის საერთო ამაღლებას, აძლიერებს ცხოველქმედების ინტენსივობას. ეს არის მორფოფიზიოლოგიური პროგრესის გზა, რომლის შედეგადაც მიიღება უფრო რთული ორგანიზმები და რომლებიც ნაკლებად და დამოკიდებული გარემო პირობებზე. აროგენეზი, მაგალითად, ოთხსაკნაირი გული და თბილსისხლიანობა ფრინველებსა და ძუძუმწოვრებს.

ერთი და იგივე ნიშანი ორგანიზმების ერთ ჯგუფში შეიძლება იყოს აროგენეზი, ხოლო სხვა ჯგუფში არა. მაგალითად, თბილსისხლიანობა, ცოცხლადმშობიარობა, შთამომავლობის რძით კვება და ტვინის მაღალი განვითარება ძუძუმწოვრებში უეჭველად აროგენეზია, თუმცა ეს ნიშნები, ტვინის განვითარების გარდა, ხერხემლიანთა სხვა ჯგუფებშიც არის. ბევრი თევზი ცოცხლადმშობიარეა, მტრედი ხუნდებს კვებავს ჩიჩხვის გამონაყოფით, რომელიც შემაღვლელითა და გემოთი რძისნაირია. მათი ორგანიზაციის დონე ამ შემთხვევაში არაა ამაღლებული.

აროგენეზით მიიღება ორგანიზმების ახალი, უფრო პროგრესული ჯგუფები (ამფიბიები მტევანფარფლიანი თევზებიდან, ქვეწარმავლები ამფიბიებისაგან და ა.შ.). პროგრესული ცვლილებები ეხება არა მხოლოდ მორფოლოგიას. მაგალითად, პრიმიტიულ ქორდიანების – მრგვალპირიანების (მინოგები) სისხლის პიგმენტი ჰემოგლობინი შედგება ერთი მოლეკულა ცილა გლობულინისა და ერთი ჰემოსაგან, უფრო რთული ორგანიზმების, დაწყებული თევზებიდან, ჰემოგლობინში ასეთი ოთხი რთული მოლეკულა ერთიანდება.

ძირითადი აროგენეზები მცენარეებსა და ხერხემლიან ცხოველებში ხმელეთზე გადმოსვლისას

დადგენილია, რომ სიცოცხლე თავდაპირველად ჩაისახა წყალში და სიცოცხლის განვითარების ყველა საწყისი ეტაპი მიმდინარეობდა წყალში. ორგანიზმების ხმელეთზე გადმოსვლას ხელი შეუწყო მცენარეებში მნიშვნელოვანმა არომორფოზმა. ქსოვილებისა და ორგანოების წარმოქმნამ. უძველესმა წყალმცენარეებმა დასაბამი მისცა ხმელეთის პირველ მცენარეებს – ფსილოფიტებს. მათ არ ჰქონდათ ლერო, ფოთოლი და ფესვები და მინისქვედა ნაწილებზე უვითარდებოდათ რიზოიდები. წყალმცენარეებისაგან განსხვავებით, მათ ჰქონდათ მფარავი ქსოვილი – კანი და გამტარი ქსოვილები – მერქანი და ლაფანი. მრავალდებოდა სპორები.

ფსილოფიტებისგან წარმოიშვა გვიმრანაირები, რომელთაც განუვითარდა ლერო, ფოთლები და ფესვები.

Aglaophyton major თანამედროვე ჭურჭლოვანი მცენარეების უძველესი ნათესავია. მისი გარგნული სახე აღდგენილია ნამარხების მიხედვით, რომელთა ასაკი, დაახლოებით, 420 მლნ. წელია. მცენარეს აქვს დიქოტომიური (Y-ის ფორმა) დატოტვა და კიდურა სპორანგიუმები, რაც დამახასიათებელია თანამედროვე ჭურჭლოვანი მცენარეებისათვის, ხავსნაირებში (არაჭურჭლოვანი მცენარეები) არ გვხვდება (კემპბელი).

მცენარეთა ხმელეთზე არსებობის პირობებში მცენარეთა სამყაროს შემდგომი განვითარება დაკავშირებული იყო სხვა აროგენეზთან – სპორებით გამრავლებიდან თესლით გამრავლებაზე გადასვლასთან. გაჩნდა თესლიანი გვიმრები, რომელთაც დასაბამი მისცეს უძველეს შიშველთესლოვნებს, მათგან კი წარმოიშვა თანამედროვე შიშველთესლოვნები.

პროშოშველთესლოვანი. Archacopteris, რომელიც არსებობდა 360 მლნ. წლის წინათ, ჰქონდა მერქანი და ჰეტეროსპორული იყო, თუმცა თესლს არ წარმოქმნიდა. მისი სიმაღლე 20მ-ს აღწევდა და გვიმრის მსგავსი ფოთლები ჰქონდა (კემპბელი).

შიშველთესლოვნების უძველესი სახეობებიდან წარმოიშვა პირველი ფარულთესლოვნები, ანუ ყვავილოვანი მცენარეები. პირველ ყვავილოვან მცენარეებში იყო ისეთებიც, რომელთა შთამომავლები დღესაც არსებობენ. ამ შემთხვევაში, აროგენეზი იყო ნასკვში არსებული დაფარული თესლკვირტი. მათი თესლი კარგადაა დაცული ნაყოფით.

გამეტოფიტისა და სპოროფიტის კავშირი (კემპბელი)

გამეტოფიტზე დამოკიდებული სპოროფიტი (ხავსები და სხვა ხავსნაირები). მათ სასიცოცხლო ციკლში დომინირებს გამეტოფიტი – არქეგონიუმიდან ამოზრდილ დამოუკიდებელ სპოროფიტს კვებავს გამეტოფიტი.

დიდი სპოროფიტი და პატარა დამოუკიდებელი გამეტოფიტი (გვიმრები და სხვა უთესლო ჭურჭლოვანი მცენარეები). მათ სასიცოცხლო ციკლში დომინირებს სპოროფიტი – არქეგონიუმიდან ამოზრდილ დამოუკიდებელ სპოროფიტს კვებავს გამეტოფიტი.

შიშველთესლოვნები და ფარულთესლოვნები. სპოროფიტზე დამოკიდებული რედუცირებული გამეტოფიტი. თესლოვან მცენარეთა გამეტოფიტები გარემოცულია სპოროფიტის ქსოვილით, რომლიდანაც გამეტოფიტი იღებს საკვებს. მათი გამეტოფიტი მიკროსკოპულია.

მცენარეთა წყლიდან ხმელეთზე გადასვლის სქემა

მინის რესურსები

მანანა სანსიაშვილი გეომგრაფიის მასწავლებელი, მასწავლებლის პროფესიული განვითარების ცენტრის გეომგრაფიის ტრენერი

როლოური თამაშები სწავლების აქტიური ფორმაა. ამ დროს მოსწავლეები არა მხოლოდ გონებრივად, არამედ ფიზიკურადაც აქტიურები არიან.

როლოური თამაშების გამოყენების დადებითი მხარეებია:

- თამაშში მონაწილე ყოველთვის ხალხით ერთვება;
• თამაშში მონაწილეობა ინტერესსა და ენთუზიაზმს იწვევს მოსწავლეებში;
• მონაწილეები უკუკავშირს მაშინვე იღებენ.

როლოური თამაშის ახლავს შემდეგი სირთულეები:

- როლოური თამაშები მოსწავლისა და მასწავლებლის მხრიდან მოითხოვს წარმოსახვის კარგად განვითარებულ უნარს;
• როლოური თამაშის დროს მოსწავლესა და მასწავლებელს შორის განვითარებულმა ურთიერთობამ შეიძლება ზედმეტად არაფორმალური ხასიათი მიიღოს, რამაც შეიძლება კლასის მართვასთან დაკავშირებული პრობლემები წარმოშვას.

ჯგუფის ყველა წევრი ჯგუფში შეიძლება ვერ გრძნობდეს თავს კომფორტულად, ადამიანებს ზოგჯერ უჭირთ დავალების სიმულაცია, ემოციებისა და დამოკიდებულებების სხეების თანდასწრებით თავისუფლად გამოხატვა.

ვინაიდან როლოური თამაშის დროს განსხვავებული აზრები წარმოიშობა, შეიძლება ჯგუფის წევრებმა ერთმანეთს ვერ გაუგონ და ჯგუფის წევრებს შორის ნეგატიური ურთიერთგანწყობა წარმოიშვას;

როლოური თამაშების ჩატარება ძნელია დიდ ჯგუფებთან. გთავაზობთ მე-9 კლასის შემაჯამებელი გაკვეთილის გეგმას - მინის რესურსები.

გაკვეთილის მიზნები: საქართველოს ჰავისა და ნიადაგების აღწერა და სოფლის მეურნეობის სპეციალიზაციასთან დაკავშირება; საქართველოს მინის რესურსების სტრუქტურის გაცნობა, გაანალიზება და სოფლის მეურნეობის სპეციალიზაციასთან დაკავშირება.

რუკებისა და სხვა გეოგრაფიული საშუალებების გაანალიზება და ინტერპრეტაცია; ინფორმაციის გაანალიზების უნარის განვითარება; მიზეზ-შედეგობრივი კავშირების დადგენის უნარის განვითარება; პრობლემის გააზრებისა და გადაჭრის უნარის განვითარება; გარემოზე პასუხისმგებლობის უნარის განვითარება; პრეზენტაციის უნარის განვითარება.

- გეო. IX. 1. მოსწავლე, რუკებისა და სხვა გეოგრაფიული საშუალებების (ფოტოები, გრაფიკები, ცხრილები, დიაგრამები და სხვ.) დახმარებით, ახასიათებს ადგილს, მოვლენასა და პროცესებს, ადგენს თემატურ რუკებს;
გეო. IX. 2. მოსწავლე ახასიათებს და აანალიზებს საქართველოს ბუნებრივ პირობებს;
გეო. IX. 3. მოსწავლე უკავშირებს საქართველოს ძირითად ბუნებრივ და ანთროპოგენურ ლანდშაფტებს, მათ სამეურნეო გამოყენებას.

რესურსები:

საქართველოს ფიზიკური რუკა, საქართველოს ნიადაგების რუკა, საქართველოს რეგიონების რუკა; ფორმატის ქალაქები, ტექსტი: საქართველოს მინის რესურსები; დიაგრამები; მარკერები; IX კლასის გეოგრაფიის სახელმძღვანელო.

აქტივობა №1. გამოწვევა - 5წთ.

მასწავლებელი დაფაზე წერს - „მინის რესურსები“. ივსება ასოციაციური რუკა.

აქტივობა №2. როლოური თამაში; 20წთ.

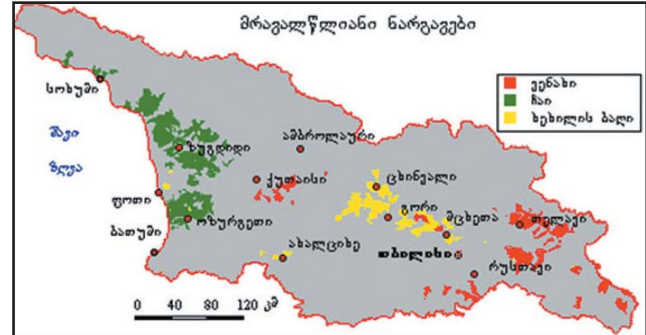
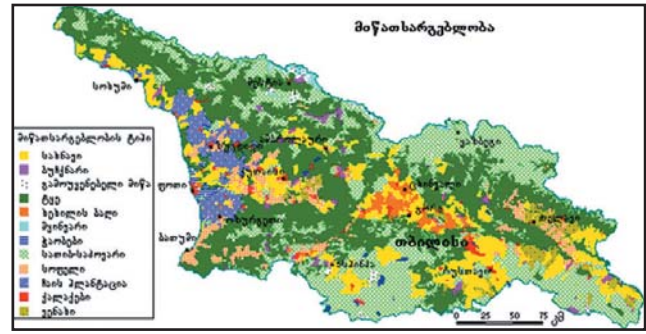
მასწავლებელი ანაწილებს როლებს: კლასს ყოფს 4-5 კაციან ჯგუფებად. ერთი იქნება „ბიზნეს ჯგუფი“, დანარჩენები წარმოადგენენ კონკურსში მონაწილე ორგანიზაციებს, რომლებიც იმუშავენ საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების პროექტზე (სურვილისამებრ ირქმევენ სახელებს). თითოეულ ჯგუფს ურიგდება სხვადასხვა სახის რესურსი (დიაგრამები, რუკები, ტექსტები მინის რესურსებზე). „ბიზნეს

ჯგუფი“ ადგენს შეფასების კრიტერიუმებს, მან უნდა გამოავლინოს გამარჯვებული პროექტები, რომლებიც დაფინანსდება შესაბამისად (10 000\$, 9 000\$ და 8 000\$).

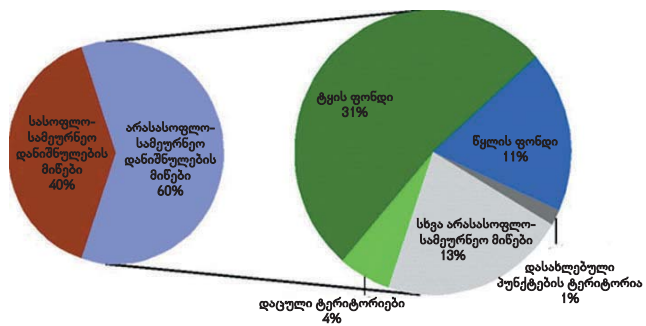
პროექტზე მუშაობისას გასათვალისწინებელი პრიორიტეტები: 1. მინის კადასტრი; 2. ნიადაგების გეოგრაფია; 3. მინის ფონდის სტრუქტურა; 4. აგროკლიმატური დარაიონება; 5. ნიადაგების სტრუქტურა; 6. ნიადაგის დაცვა. (ექსპერტთა ჯგუფი პროექტებს ამ პრიორიტეტების მიხედვით აფასებს).

წყაროები: 1. ზოგადი ინფორმაცია

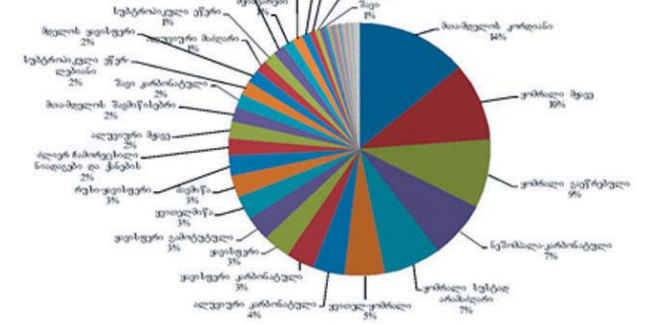
საქართველო მცირემინიანი ქვეყანაა. მისი ტერიტორია (ტერიტორიული წყლების გარეშე) 69,7 ათასი კმ²-ია. აქედან, 2005 წლის მდგომარეობით, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების ფართობი 30,2 ათას კმ²-ს შეადგენს, საიდანაც სამინათმოქმედო მინებს (სახნავ მინებს და მრავალწლიანი სასოფლო-სამეურნეო ნარგავებით დაკავებულ მინებს) სულ 10,7 ათასი კმ² უჭირავს.

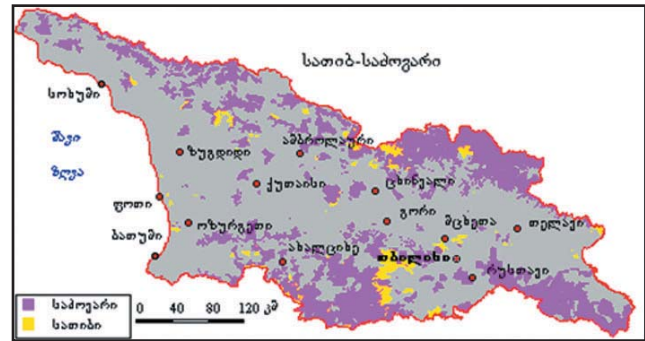
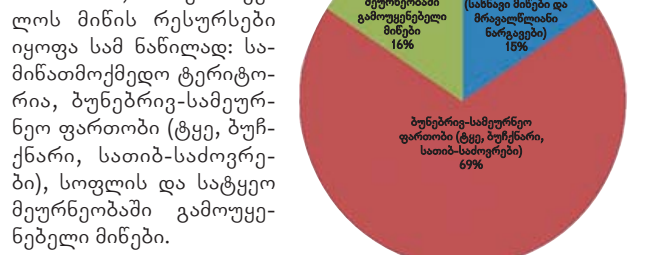
2. საქართველოს ნიადაგების სტრუქტურა: იურიდიული სტატუსის მიხედვით, მინები საქართველოში იყოფა სასოფლო-სამეურნეო (40%) და არასასოფლო-სამეურნეო მინებად (60%). ეს უკანასკნელი კატეგორია მოიცავს სახელმწიფო და მუნიციპალური ტყეების (ტყის ფონდის) ტერიტორიას, დაცულ ტერიტორიებს, წყლით დაკავებულ მინებს (წყლის ფონდს), ურბანიზებულ და სამრეწველო ტერიტორიებს, აგრეთვე გზებითა და სხვა ინფრასტრუქტურული ნაგებობებით დაკავებულ ტერიტორიებს. საქართველოს მინების კატეგორიებად დაყოფა ასახულია დიაგრამებზე.

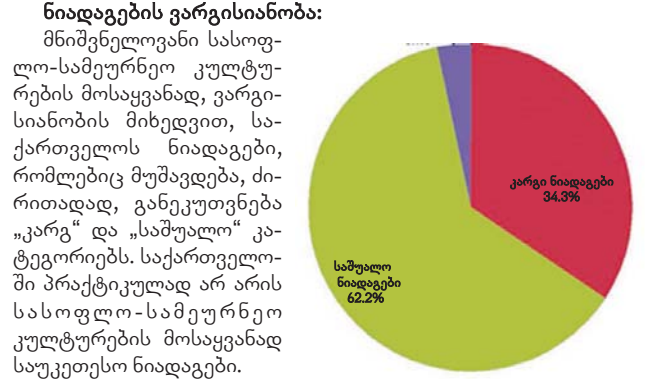
3. ნიადაგების ტიპები:

4. საქართველოს მინის რესურსების დაყოფა გამოყენების თვალსაზრისით:

5. ნიადაგების ვარგისიანობა საქართველოს ნიადაგური რესურსი სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისთვის საკმაოდ შეზღუდულია. ქვეყნის ტერიტორიის 65-70%-ს მოიცავს ნიადაგები, რომლებიც მცენარისთვის საჭირო საკვები ელემენტებით ღარიბია. სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებად, ძირითადად, გამოიყენება ყავისფერი, რუხყავისფერი, შავმიწა, ნეშომპალა-კარბონატული, სუბტროპიკული ენერი, ნითელმიწა, ყვითელმიწა ყომრალი, ლამიან-ჭაობიანი და კორდიან-ტორფიანი ნიადაგები. სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების საკმაოდ დიდი წილი (6,7%, 205 ათასი ჰა) კი უფრო დაბალნაყოფიერ, დამლაშებულ და ბიცობ ნიადაგებს უკავია. გარდა ამისა, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების 11% (300 ათასი ჰა) მჟავე, 7.3% (210 ათასი ჰექტარი) კი დაჭაობებული ნიადაგებია.

6. ვერტიკალური ზონები: I ზონა (ზღვის დონიდან 250 მ-მდე) - უპირატესად გავრცელებულია დასავლეთ საქართველოს მრავალწლიანი სუბტროპიკული კულტურები (ციტრუსები, ჩაი, დაფნა). II ზონა (250-500მ) - მებაღეობა-მეზოსტენოზის, მევენახეობის, ინტენსიური მემინდვრეობის (ძირითადად სიმინდის) გავრცელების არეალი. III ზონა (500-1000მ) - ჭარბობს თავთავიანი კულტურები, ბუნებრივი საკვები სავარგულები, მეცხოველეობა. IV ზონა (1000-1500მ) - ძირითადად სათიბ-სადოვრებია, მემინდვრეობა სუსტადაა განვითარებული. V ზონა (1500-2000მ) - ძირითადად სათიბ-სადოვრებია. VI ზონა (2000მ-ის ზემოთ) - მინათმოქმედება არ არსებობს.

აქტივობა №3. პრეზენტაცია - 10 წთ. მუშაობის დასრულების შემდეგ - პროექტების პრეზენტაცია აქტივობა №4. შეფასება - 10წთ. პრეზენტაციის შემდეგ „ბიზნეს ჯგუფი“ განიხილავს თითოეულ პროექტს, აფასებს და „აფინანსებს“ სამ გამარჯვებულს. დაფინანსება შეიძლება იყოს 10 000\$, 9 000\$ და 8 000\$.

- I პრემია - პროექტი განსაზღვრულია პრიორიტეტები: 1. ჩატარებულია მინის კადასტრი; 2. გათვალისწინებულია: ა) აგროკლიმატური დარაიონება; ბ) ვერტიკალური ზონალობა; გ) მინებისა და ნიადაგების მდგომარეობა; 3. ნიადაგების დაცვის მიზნით, დაგეგმილია ნიადაგდაცვითი კონკრეტული ღონისძიებები.

- პროექტის შეფასების რუბრიკა: - კარგად არის გამოკვეთილი მიზნები, მარტივად აღსაქმელია; - კვლევა სწორადაა დაგეგმილი, გამოყენებულია არაერთი წყარო; - ანალიზი სიღრმისეულია; - ჩამოყალიბებულია მკაფიოდ; - გასაგებადაა ჩამოყალიბებული პროექტის არსი, აუდიტორიაზე გათვლილი, ძირითადი იდეები გაშლილია, იყენებს თვალსაჩინოებებს და პასუხობს ყველა კითხვას.

- II პრემია - პროექტში მკვეთრად არ არის განსაზღვრული პრიორიტეტები: 1. ჩატარებულია მინის კადასტრი; 2. არ არის მკვეთრად გამოხატული: ა) კლიმატური სარტყლები; ბ) ვერტიკალური ზონალობა; გ) მინებისა და ნიადაგების მდგომარეობა. 3. ნიადაგების დაცვის მიზნით დაგეგმილია ზოგადი ღონისძიებები.

პედაგოგთა დასახარებლად

გეომბრაფია

მინის რისკის რეგისტრაცია

მეზივე გვერდიდან

გაზარებულია თანამედვერობა, ორგანიზაციების ნიშნებით; ზოგი გადასვლა იდეებს შორის მარტივია, ზოგი - გაუგებარი.

- კვლევა დაგეგმილია, მაგრამ ჯგუფის პოტენციალი მთლიანად არ არის გამოყენებული; შეზღუდული რაოდენობის წყაროები გამოყენებულია; ანალიზი მისაღებად;
- დასკვნები ჩამოყალიბებულია კვლევის ადეკვატურად, მაგრამ არ არის მკაფიო;
- ბუნდოვნადაა ჩამოყალიბებული პროექტის არსი; იყენებს თვალსაჩინოებებს; პასუხობს შეკითხვების უმეტესობას.

III პრემია - პროექტში არ არის მკვეთრად განსაზღვრული პრიორიტეტები:

1. არ არის ჩატარებული მინის კადასტრი;
2. არ არის მკვეთრად გამოხატული:
  - ა) კლიმატური სარტყლები;
  - ბ) ვერტიკალური ზონალობა;
  - გ) მინებისა და ნიადაგების მდგომარეობა.
3. არ არის დაგეგმილი ნიადაგდაცვითი ღონისძიებები. არ არის იდეებს შორის ლოგიკური ჯაჭვი, რაც აბნევენ მსმენელს. კვლევა არაეფექტურადაა დაგეგმილი, ანალიზი ზედამირულია; მცირე შემოქმედებითი ენერჯის დანახარჯი ჯგუფის მხრიდან; ეფექტურად არ არის წარმოჩენილი პროექტის არსი; უჭირს აზრის ჩამოყალიბება და პასუხების გაცემა, არ არის მიზნობრივად გამოყენებული თვალსაჩინოებები.

ედლებით რეკომენდაცია:

1. დაუკავშირდნენ ორგანიზაციებს, რომლებიც მუშაობენ ნიადაგის დაცვაზე;
2. მოძებნონ პარტნიორები სხვადასხვა ქვეყნებში;
3. მოიძიონ იფორმაცია საქართველოს განედებში მდებარე ქვეყნების მინის რესურსებისა და სოფლის მეურნეობის სპეციალიზაციის შესახებ.

შეფასება:

- ფასდება ინფორმაციის მოძიების, კლასიფიცირების, ანალიზისა და სხვა სახით წარმოდგენის უნარი, ანალიზისა და დასკვნის გამოტანის უნარი, პრეზენტაციის უნარი;
- რუკებისა და სხვა გეოგრაფიული საშუალებების გაანალიზება და ინტერპრეტაციის უნარი.

პროფესიონალთა კლასი

პედაგოგი ნაფიხოვოლან

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს უშუალო ინიციატივით, ახლახან, თბილისს ეწვია ცნობილი ამერიკელი ლინგვისტი **მაქსიმ პონდი**, რომელმაც დედაქალაქისა და რეგიონის მალაპროფესიონალი პედაგოგებისათვის სამდღიანი ტრენინგი ჩატარა საგანგებო პროგრამის ტესტების განათლების ახალი დონის დამატარებელი სერტიფიკატების მინიჭებისათვის. ღონისძიებას ესწრებოდა და წარმატებით გაიარა პროგრამა ჩხორონყუს მუნიციპალიტეტის ნაფიხოვოს თემის საჯარო სკოლის ინგლისური ენის პედაგოგი **ნატო დარსალია**, რომელიც პროფესიული დაოსტატებისათვის უკანასკნელ წლებში დედაქალაქში ჩატარებული ბევრი მსგავსი პროგრამის მონაწილეა. სერტიფიცირებული და თავის საქმეზე უსაზღვროდ შეყვარებული ახალგაზრდა პედაგოგი

დასულ წელს ინგლისში, ლონდონში მიიწვიეს იქაური გამოცდილებისა და ბევრი სხვა ლინგვისტური სიახლის გასაცნობად. ინგლისში წასვლა, სამსახუროდ, ვერ მოხერხდა, მაგრამ ინტერნეტკავშირები იქაურ სპეციალისტებთან პედაგოგს საშუალებას აძლევს, ბევრი რამ იმ თაობის მოთხოვნილებებით გაიაზროს, საუკუნის მომდევნო ათწლეულებში რომ იცხოვრებენ და თავისუფლად აირჩევენ სასწავლებლად საზღვარგარეთის ქვეყნებს. ამ ენის განსაკუთრებული სიყვარული, სკოლის წლებშივე, პედაგოგმა **ნატო დარსალია** ჩაუნერგა. იგი არა მხოლოდ ენას, არამედ ინგლისის ისტორიას, ზნე-ჩვეულებებს და სახელოვან ადამიანთა ბიოგრაფიებს ასწავლიდა. საფუძვლიანი ცოდნით ნატომ წარმატებით ჩააბარა მისაღები გამოცდები თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუგ-

დიდის ფილიალში უცხო ენის ფაკულტეტზე, ასევე წარმატებით დაამთავრა და თავად გახდა მოსწავლეთა საყვარელი მასწავლებელი. ნაფიხოვოს თემის სამსაფხურ-რიანი საჯარო სკოლა, რომლის დირექტორი **თენგიზ ნაჭყებია**, სარეფორმო სიახლეთა დონეზე, ყველაფერს აკეთებს სწავლისა და სწავლების ფორმების დახვეწისათვის და შედეგებზე გათვლილი ინოვაციების დანერგვისათვის. ნატო დარსალია ტრენინგის მასწავლებელიცაა და კოლეგებს უშურველად გადასცემს იმ უნარ-ჩვევებს, რომელთა გამოყენება უცხო ენის სწავლების თანამედროვე ეტაპზე წარმატების და თანაც, დროული წარმატების მომტანია. ახლა უკვე ალარაგის უკვრის, ჩხორონყუსი და სასოფლო თემებში აქაური მოზარდები ინგლისურ ენაზე გამართულად რომ მეტყველებ-

ბენ და ნერენ, ზოგიერთი მათგანი საკონფერენციო და საოლიმპიადო თემებითაც იზრუნებს თავს. ნატო დარსალია, მეუღლითა და ორი ვაჟით, საუკეთესო ოჯახის პატრონია, მაგრამ სკოლა, კოლე-

გებით და აღსაზრდლებით, მისთვის ის ცოცხალი ორგანიზაციაა, რომლის გარეშე საკუთარი თავი ვეღარ წარმოუდგენია. **ლია მარტაშვილი**

ინფორმაცია

მასწავლებელთა გადამზადება სკოლის ბაზაზე

„ყოველი დიდი ხელმძღვანელი უეჭველად ასწავლის, ხოლო ყოველი დიდი პედაგოგი უეჭველად ხელმძღვანელობს... ყოველ ჩვენგანს უხილავს რაღაც ისეთი, რაც არ უხილავს სხვას და ყველა ეს რაღაც ცალკე აღებული, ნულის ტოლია. ითვლება მხოლოდ ის, რაც ყველას ერთად უხილავს“ (პოლ ვალერი). ამ დღეობით ჩაიარა ოზურგეთის

№4 საჯარო სკოლაში „ლია კარის დღემ“, რომელიც რაიონის პედაგოგობას მოუხმობდა „გონების ქმედითობისთვის“ განკუთვნილ ღონისძიებაზე. საგანგებოდ გვეწვივნენ დედაქალაქის მასწავლებელთა სახლიდან პროექტის კოორდინატორი **მაია ინასარიძე** და მენეჯერი **ია წამაღალიძე**. სტუმრებს შემოუერთდნენ რესურსცენტრის უფროსი **ლელა იმე-**

დაშვილი, ექსპერტი **მანანა ჯინჭარაძე**, ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის გამგებელი **კოტე შარაშენიძე**, საკრებულოს თავმჯდომარე **ავთანდილ სურგულაძე**, ოზურგეთის რაიონის სკოლის დირექტორები, მასწავლებლები.

საკმაოდ დატვირთული გახლდათ სამუშაო გრაფიკი, გაკვეთილები ერთდროულად ხუთ კლასში ჩატარდა:

1. ინტეგრირებული გაკვეთილი მეოთხე კლასში
სამაგალიტო გაკვეთილის მოდელი და კითხვის სტრატეგიები მასწავლებლები: **ირმა კვაჭანტირაძე** - ქართული ენა, **ხათუნა ბაჯელიძე** - მუსიკა
2. რუსული ენის გაკვეთილი მეხუთე კლასში
კითხვის სტრატეგიები და სწავლების ინდუქციური მეთოდი გაკვეთილზე მასწავლებელი - **სვეტლანა სადრაძე**
3. მათემატიკის გაკვეთილი მერვე კლასში
მოსწავლეთა განვითარების უახლოესი ზონა და სკაფოლდინგი მათემატიკის გაკვეთილზე მასწავლებელი - **ინგა კოსტავა**
4. ქიმიის გაკვეთილი მეცხრე კლასში
სწავლება-გაგებისათვის - **აზროვნებაზე ფოკუსირებადი პროცესი** მასწავლებელი - **ნატალია ლუკაშევისკაია**
5. ინგლისური ენის გაკვეთილი მეექვსე კლასში
კულტურათა დიალოგი და საუბრის სტრატეგიები გაკვეთილზე მასწავლებელი - **ელენე ბურჭულაძე**

- ბებს დაეთმო:**
- ახლად გააზრებული მართვად-შეცნობადი პროცესი
1. იმპროვიზებული ინტეგრირებული გაკვეთილი სწავლების მესამე საფეხურზე და მონტესორის „სენზიტიური პერიოდი“
თემა - „**მე ვარ ქართველი და, მაშასადამე, ვარ ევროპელი!**“
მასწავლებლები: **ქეთო სამსონია** - გეოგრაფია; **რებეკა გოგიბერიძე** - ისტორია; **ელენე მარი** - ქართული ენა და ლექსერატურა
  2. დანყებითი კლასების მასწავლებელთა თანამშრომლობის ახალი ველი, ანუ სამაგალიტო გაკვეთილის მცირე პარადიგმები და უკუკავშირის ეფექტურობა
დანყებითი კლასების მასწავლებელთა კათედრის **ლია სხდომა** კათედრის გამგე - **ეკატერინე დარჩია**
  3. ინტეგრირებული სადამრიგებლო საათი მეცხრე კლასში - როლური თამაშისა და სიმულაციის საშუალებით
მასწავლებლები: **ირინა ლლონტი** - ბიოლოგია; **მარინა დოლიძე** - სამოქალაქო განათლება
  - ნიკიტა პრომოუშენის** სასკოლო ბიბლიოთეკაში მასწავლებლები: **ხათუნა ლომიაძე**, **ესმა ქირიკაშვილი**
  4. თვითგანვითარების პროგრამი - **ესაა ახალი იდეისგან აღმოცენებული მეტი აზრი და სიღრმე, ხოლო ჯამში - უკეთესი ცოდნა**
რეფლექტიური მასწავლებლის, **ელენე ბურჭულაძის**, მიერ სასწავლო პროცესის მართვა და პროფესიულ განვითარებაზე ზრუნვა.
- ბჭობის დარბაზი**
თანამოაზრეთა განსჯის საგანი:

სკოლის ბაზაზე მასწავლებელთა პროფესიული განვითარება, მისი თეორიული მოსაზრება და პრაქტიკული მავალითება.

სკოლის დირექტორმა **ტარიელ კალანდაძემ** „ბჭობის დარბაზში“ ისაუბრა სკოლის პედაგოგთა პროფესიული განვითარების შესახებ, რამდენად არიან ისინი ჩაბმული ამ პროცესში, რას აკეთებენ პრაქტიკულად. ეს დღეც გახლდათ გამოძახილი პროექტისა - მასწავლებელთა გადამზადება სკოლის ბაზაზე, ე.წ. „შვიდკაცა“.

კმაყოფილებას ვერ მალავდა ქალბატონი **მაია ინასარიძე**, რომელმაც განაცხადა, რომ ძალიან ბევრი საგულისხმო და ყურადღას-ღები აზრი მოისმინა, რომელთაც აუცილებლად გაუზიარებდა კოლეგებს. მოხილული იყო იმ პედაგოგთა ოსტატობით, რომელთა გაკვეთილებიც იხილა.

„**ბაძავს სათნოებას და განერიდება ბინიერებას**“ - მოსწავლეთა შემოქმედებითი ხედვის გათვალისწინებით მინი-კონცერტი.

შეხვედრის აპოთეოზი გახლდათ მოსწავლეთა კონცერტი, ნათელი დასტური იმისა, რომ ოზურგეთის მე-4 სკოლა ზრდის ნიჭიერ თაობას, რომელიც ღირსეულად აგრძელებს სვლას ნათელ, რთულსა და ძიებით აღსავსე გზაზე და მათი მეგზური ამავე სკოლის ინოვაციური, კრეატიული პედაგოგია...

ანა მინაბაძე
სსიპ **ქალაქ ოზურგეთის**
№4 საჯარო სკოლის
ქართული ენისა და
ლიტერატურის მასწავლებელი

გამოსვლით

სწავლება საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით

2014 წლის 22 თებერვალს, ევროპულ სკოლაში, მასწავლებელთა სასწავლო-მეთოდურ კონფერენციაზე ვიყავი მინვეული. კონფერენცია გაიმართა თემაზე – „საინფორმაციო ტექნოლოგიები სწავლება-სწავლის ხარისხის ამაღლებისთვის“.

250-მდე მსურველიდან კონფერენციაზე 72 მომხსენებელი მიგვიწვიეს. რეგისტრაციის შემდეგ სკოლა დავათვალიერებინეს. ევროსტანდარტებით მოწყობილი და თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი კაბინეტების გარდა, ვნახეთ სპორტული დარბაზები, დავათვალიერეთ ხელოვნების სექციები, სადაც გამოფენილი იყო ბავშვთა ნამუშევრები, მდიდარი ბიბლიოთეკა და ტელეკაბინეტი. ყველაზე სასიამოვნო იყო მასპინძელთა თბილი, მეგობრული განწყობა, მათი უშუალო და თავმდაბლობა.

სკოლის დათვალიერების შემდეგ კონფერენცია გახსნა ევროპული სკოლის დირექტორმა ნანა მოსიძემ. მონაწილეებს მისასალმებელი სიტყვით მიმართა მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის დირექტორმა გია მამულაშვილმა. მათ ისაუბრეს ამგვარი კონფერენციების მნიშვნელობასა და სწავლება-სწავლის ხარისხის ამაღლებისათვის საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენების აუცილებლობაზე.

სექციური მუშაობა თორმეტ საათზე დაიწყო. ქართული ენისა და ლიტერატურის სექციაში 15 მომხსენებელი ვიყავით. მე წარვადგინე თემა – „ზმნის კონტაქტის ფორმათა მართლწერის სწავლება საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით“. მსმენელებს გააცანინე ჩემ მიერ დაგეგმილი და განხორციელებული გაკვეთილი. შესავლის შემდეგ ვისაუბრე გაკვეთლის მიზნებსა და შედეგებზე, რომელთა მიღწევაც შესაძლებელი გახდა იმ აქტივობებით, რომლებიც გაკვეთილზე განვახორციელებთ. პრეზენტაციის დასასრულს ყურადღება გავამახვილე მიღწეულ შედეგებსა და შეფასებაზე.

ყველა პრეზენტაცია გამორჩეული და საინტერესო იყო. ყოველი გამოსვლის შემდეგ განვიხილავდით წარდგენილ საკითხს, ვსვამდით შეკითხვებს თემის ირგვლივ. დღე შეუმჩნეველად გაივლია, საღამოს კონფერენციის მუშაობა შეაჯამეს პლენარულ სხდომაზე და მონაწილეებს სერტიფიკატები გადამოგვცეს.

დიდ მადლობას ვუხდით კონფერენციის მესვეურებს ამ დივიზიონის დღისათვის. აქვე, გამოცდილების გაზიარების მიზნით, მინდა შემოგთავაზოთ ჩემი საკონფერენციო თემა.

ზმნის კონტაქტის ფორმათა მართლწერის სწავლება საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით

შესავალი: როდესაც ქართულის მასწავლებლები გეგმავენ ინტეგრირებულ ან სამოდელო გაკვეთილს, უპირატესობას,

თითქმის ყოველთვის, ლიტერატურას ანიჭებენ. ხშირად ყურადღების მიღმა რჩება ენის საკითხები, რომელთა ცოდნა და პრაქტიკაში რეალიზება აუცილებელია იმისათვის, რომ ბავშვებმა შეიძინონ სწორად წერისა და მეტყველების ელემენტარული უნარ-ჩვევები. სწორედ ამიტომ გადავწყვიტე ყურადღება გამამხვილებინა გრამატიკულ საკითხზე, კერძოდ, ზმნის კონტაქტის ფორმათა რაობასა და მართლწერაზე. აღნიშნული საკითხის ცოდნა ბავშვებს ეხმარება თავიდან აიცილონ მთელი რიგი შეცდომები, რომლებიც შეიძლება დაუშვან კონტაქტის ფორმათა სუფიქსების არასწორად გამოყენებისას.

მეთოდისა და პროცესის მოკლე აღწერა: უპირველეს ყოვლისა, გადავწყვიტე გაკვეთილი დამეგეგმა და განმეხორციელებინა საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით. ასე პროცესი გაცილებით საინტერესო გამოვიდოდა, მაღალი იქნებოდა ბავშვთა მოტივაციაც. ეს კი, თავის მხრივ, მოსწავლეთა ჩართულობას უზრუნველყოფდა საგაკვეთილო პროცესში.

გაკვეთილის დასაწყისში შევუდექი წინასწარ მომზადებული მასალის (Power Point) წარდგენას, გავააქტიურე ბავშვების წინარე ცოდნა, კლასი ჯგუფებად დავყავი, ვთხოვე გაემზადებინათ ცხრილი „ვიცი, მინდა ვიცოდე, ვისწავლე“ ფორმის ფაილში და შევესოთ პირველი ორი გრაფა. აღმოჩნდა, რომ ჩემი მოლოდინი ბავშვთა ჩართულობასა და მოტივაციასთან დაკავშირებით გამართლდა. ბავშვები არა მარტო აქტიურად იყვნენ ჩართული, არამედ ხალისით უზიარებდნენ ერთმანეთს ცოდნას და ცდილობდნენ დახმარებოდნენ ერთმანეთს ხარვეზების დაძლევაში.

ჩემი პრეზენტაციის დასასრულს ბავშვებს წინ ჰქონდათ კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი აქტივობა – უნდა შესრულებინათ

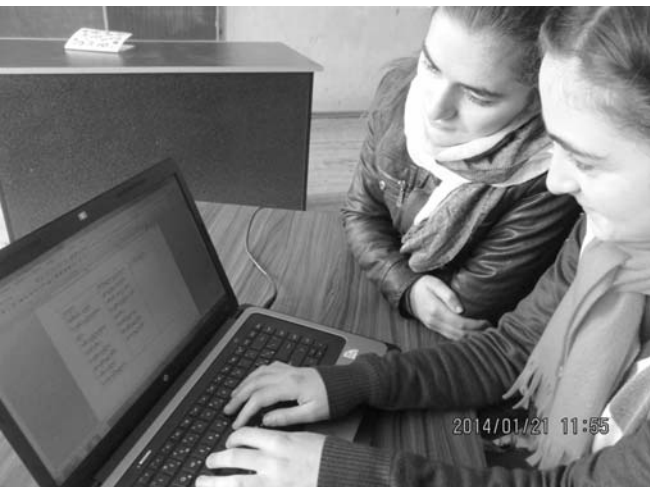
დავალბა, რომელიც მათ კომპიუტერებში წინასწარ განვითავებ. დავალბების მოძებნით, ვორდის ფაილში მუშაობით, მათ განიმტკიცეს კომპიუტერთან მუშაობის ელემენტარული უნარები. სამწუხაროდ, ყველა მათგანს ხელი არ მიუწვდებოდა კომპიუტერსა და ინტერნეტზე, ამიტომ გაკვეთილზე ამ კუთხით მუშაობა მათთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია.

უკვე შესრულებული დავალბებისა და შევსებული ცხრილის „ვიცი, მინდა ვიცოდე, ვისწავლე“ შეფასებისას გავითვალისწინე ბავშვების ჯგუფში მუშაობის, ჩართულობისა და დავალბების შესრულების ხარისხი.

შედეგი: თვალსაჩინოების დახმარებით ბავშვებისათვის იოლი და საინტერესო აღმოჩნდა დამეხსოვრებინათ შუალოებითი კონტაქტის სუფიქსთა მართლწერა. საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით, მათ ხალისით შეასრულეს დავალბები, განიმტკიცეს და დახვეწეს კომპიუტერთან მუშაობის უნარები, თანამშრომლობდნენ და უზიარებდნენ ერთმანეთს ცოდნასა და გამოცდილებას.

დასკვნა: ამგვარად დაგეგმილი და განხორციელებული გაკვეთილი არა მარტო საგნობრივ ცოდნასა და კომპეტენციებს სძენს მოსწავლეს, მას უყალიბდება თანამშრომლობითი სწავლის, ჯგუფთან მუშაობის, კომუნიკაციის, პასუხისმგებლობის უნარები. იგი ეწყვევა კომპიუტერთან მუშაობას, რაც ასე აუცილებელია 21-ე საუკუნის სრულფასოვან მოქალაქედ ჩამოყალიბებისათვის.

თამარ კობახიძე
ბოსტანის საჯარო სკოლის
ქართული ენისა და ლიტერატურის

პროექტები – „დარბაზი შენი მოგავალი“ და „დედამინის დღე“

ბუნების დაცვა გამოცხადებულია სახელმწიფო საქმედ, ე.ი. ჩვენ საქმედ. რადგან ადამიანი ბუნებას სათანადოდ ვერ უფლის, ეკოლოგიური მდგომარეობა დღით დღე უარესდება. საჭიროა ადამიანთა მეტი ჩართულობა ბუნების მოვლისა და გადარჩენის საქმეში. მივიჩნევ, რომ ჩემი, როგორც მასწავლებლის, საკუთებელი ამ საქმეში ბავშვთა ინფორმირებაა. დავინყე იმით, რომ მოვიხივე სასაუბრო მასალა ეკოლოგიაზე. მათთვის გასაგებ ენაზე ჩავატარე საუბრები ჯანმრთელი ცხოვრების წესზე, წყალზე, ჰაერზე, მზეზე, მცენარეებზე, ცხოველებზე, ბუნებრივი რესურსების სწორად და რაციონალურად გამოყენებაზე. ერთი მოვლენის ცვლილება ზოგჯერ დამლუპველად მოქმედებს მეორეზე, მაგალითად: ტყის გაჩეხვა იწვევს ჭანჭანის ნაკლებობას, მდინარეში წყლის რაოდენობის შემცირებას, ნიადაგის გამოშრობას, ქარების სიხშირეს, მოუსავალიანობას.

ჩემმა საუბრებმა ბავშვებში დიდი ინტერესი გამოიწვია და მეც მეტი სტიმული მომეცა ამ კუთხით მუშაობის გასაღრმავებლად. ბავშვებისაგან მოდიოდა ძალიან საინტერესო კითხვები და მოსაზრებები. ჩემს კითხვაზე, თუ რა სარგებელს გვაძლევს ხე, გვპასუხობდნენ, რომ გვაძლევს ჟანგბადს, ნაყოფს, ჩრდილს, სილამაზეს, სამშენებლო მასალას, ავეჯს, წიგნებს, შეშას და ა.შ. მათმა მზაობამ განმაცვიფრა. ჩემს კითხვაზე, თუ რას ვაკეთებთ ბუნებისათვის და კერძოდ კი ხეებისათვის, მათგან პასუხი ვერ მივიღე. სწორედ ამ პროექტის ფარგლებში – „დარბაზი შენი მოგავალი“ – მთავარ მიზნად დავისახე ბავშვთა ცნობიერების ამაღლება, ბუნების სიყვარულისა და პატივისცემის გაძვივება, ზრუნვისა და მოვლის ელემენტების ათვისება, ბუნებისადმი პასუხისმგებლური დამოკიდებულება. ერთობლივი საუბრებით მივედით იმ დასკვნამდე, რომ ხეს უნდა მოვურება, მორწყვა, მოვლა და ისიც არ დაავიწყებინოთ საპასუხო სიკეთეს. ბავშვებმა აიღეს ინიციატივა – მოუ-

რონ ბუნებას და სხვებსაც მოუწოდონ ამისაკენ. იღეს განხორციელების მიზნით, პროექტი გააცანინა სკოლის დირექტორს, ბატონ ვალერიანს. მან მიიწვინა და ყველანაირი დახმარება აღმოვიპოვე.

პროექტი „დარბაზი შენი მოგავალი“ მოიცავს სამ ძირითად ეტაპს:

1. საუბრები თემის გარშემო (რომელზეც ზემოთ ვისაუბრე);
  2. ვიზუალური მასალის ჩვენება სლაიდ-შოუს დახმარებით;
  3. უშუალოდ ბუნებასთან შეხება, ბუნებაში გასვლითი აქტივობა – ხეების დარგვა სკოლის ტერიტორიაზე მოსწავლეების, მშობლების, სტუმრებისა და დირექციის უშუალო ჩართულობით.
- პროექტი „დედამინის დღე“ მოიცავს შემდეგ ეტაპებს:
1. ბავშვებმა სკოლის ეზოში ცარცით დახატეს დედამინა;
  2. გაუშვეს საპაეო ფრანი;

3. შეიქმნა მწვანე ყუთი, სადაც ვაგროვებთ მაკულატურას, შემდეგ ვცვლით სიმბოლურ ნერგებში და ნერგებით ვიძენთ ახალ წიგნს.

პროექტის მზადების პერიოდში მივმართე არასამთავრობო ორგანიზაციას – ფსიქოკორექციასა და ფსიქოლოგიის სახლს „დენდრონი“, რომლის წევრიც ვახლავართ. გააცანინე ჩემი ორივე პროექტის მიზანი, ვთხოვე დახმარება და თანადგომა. მათ მიიწვიეს ჩემი ხედვა და უშუალოდ ჩაერთვნენ კიდევ. „დენდრონი“ პროექტისათვის შეიძინა სხვადასხვა ნერგი და გვარჯუა.

21 აპრილს დაიწყო ეკოლოგიური კვირეული – მოსწავლეებთან საუბრები ბუნების მოვლა-პატრონობაზე, დედამინის დღის აღნიშვნა-დაცვაზე. 23 აპრილს გაიმართა სლაიდ-შოუს ჩვენება, ხოლო 28 აპრილს კი, ამ პროექტის გაგრძელება იყო ხეების დარგვა სკოლის ეზოში და „დედამინის დღის“ აღნიშვნა სკოლის ეზოს მოხატვა, რომელსაც ესწრებოდნენ: სკოლის დირექტორი ვალერიან გიორგაძე, ორგანიზაცია „დენდრონი“ დამფუძნებელი ფსიქოთერაპევტი მიახ ბეგაშვილი, ფსიქოლოგი ლელა არღვლიანი, ფსიქოლოგი – მარი მესხიძე და თეკო თარხნიშვილი, მშობლები და ჩემი 14 კლასის მოსწავლეები.

მოსწავლეების აქტივობასა და სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა. ძალიან მოეწონათ მიწასთან ურთიერთობა, ნერგებისთვის ორმოების მომზადება, ნარგავების მორწყვა, სკოლის ეზოს მოხატვა, საპაეო ფრანის გაშვება. იაქტიურეს მშობლებმაც, ზოგიერთმა ცხოვრებაში პირველად დარგო ხე და მონაწილეობა მიიღო დედამინის დღის აღნიშვნაში.

ნინო ჯონაძე
სსიპ ქალაქ თბილისის
№60 საჯარო სკოლის
1⁴ კლასის
ხელმძღვანელი

მიმდინარეობს ხელმოწერა

ბთავაზოვით ტესტების ქრებულს ქართულ ლიტერატურაში, რომელიც ითვალისწინებს საატესტატო გამოცდის მოთხოვნებს.

თითოეული ქრებულის ფასი - 10 ლარი

წიგნი I - ძველი ქართული მწერლობა; წიგნი II - „ვეფხისტყაოსანი“; წიგნი III - XIX საუკუნის მწერლობა

საქართველომ რვეული ქართულ მართლწერაში

- ◆ ქრებულში ნახვით თითქმის ყველა სავარაუდო კითხვა-პასუხს საგამოცდოდ გათვალისწინებული ნაწარმოებებიდან;
◆ მათი მეშვეობით გაგიაღვივდებათ სავარაუდო ტექსტების ზედმიწევნით ათვისება-შესწავლა;
◆ სწორი პასუხების შემოსაზრის შედეგად თქვენ გაქვებთ ნაწარმოებთა იდეურ-მხატვრული ანალიზი;
◆ თქვენ შექვებთ დაქლიოთ ყველა საგამოცდო სირთულე.

წიგნი განკუთვნილია აბიტურიენტების, საჯარო მოხელეების, მასმედიის წარმომადგენლებისა და ყველა იმ პირისათვის, ვისაც სურვილი აქვს დაქლიოს ტესტირებასთან დაკავშირებული თუ, საზოგადოებრივ, ქართული მართლწერისა და მართლმეტყველების სირთულეები.

ფასი - 9 ლარი

ქრებულის შექენის მსურველები დაგვიკავშირდით „ახალი განათლება“ რედაქციაში: 295 80 23, 790 95 80 23, 599 88 00 73

რეკროდუქციები ხელმოწერის კაბინეტისთვის

- 1. ჰორაციუსის ფიცი - შაკ-ლუი დავიდი
2. მწყობსთა თაყვანისცემა - დოგენიკო გირლანდაიო
3. ადელ გლუხ-გაუერის პორტრეტი - გუსტავ კლიმტი
4. მენინები - დიეგო ველასკესი
5. დელფოსელი სიბილა - მიქელანჯელო
6. მხატვრის ბაღი - კლოდ მონე
7. უძლევი შვილის დაბრუნება - რემბრანდტი
8. საძანელა - თიბორ რენუარი
9. საკვირაო გასერება გრან შატის კუნძულზე - ჟორჟ სიორა
ერთი ცალის ფასი - 6.5 ლარი

თემატური კლასიკები გალალი კლასებისთვის ფორმატი A1 (59.4x84.1 სმ)

- 1. რელიგიების წარმოშობა
2. გარეული ფრინველები საძარტველოში
3. გარეული ცხოველები საძარტველოში
4. მწერები
5. ქართული ხალხური საკრებები
6. მწვერვალები საძარტველოში
7. საძარტველოს მცენარეები
8. ადამიანის აგებულება
9. ძველი რწმი
10. ნიღაბი - სიცოცხლის წყარო
11. რეპტილიები და დინოზავრები
12. მსოფლიოს დროები
13. ზღვის დინებები
14. ძიშიური ელემენტების პერიოდული სისტემა
15. სამყაროს წარმოშობა
16. ქართული მეოფრის შეიარაღება და საბრძოლო ტექნიკა
17. მსოფლიოს შვიდი სოცრება
ერთი ცალის ფასი - 3 ლარი

ქართული მწერლები

- ◆ ვაჟა-ფშაველა (10-ტომეული) I-V ტომი, - 11 ლარი
◆ მიხეილ ჯავახიშვილი (7-ტომეული) I-VII ტომი - 11 ლარი
◆ ლევან გომთუა (7-ტომეული) I-II ტომი - 16 ლარი
◆ ელიშერ ყიფიანი (2-ტომეული) I-II ტომი - 15 ლარი
◆ კონსტანტინე გამსახურდია (10-ტომეული), I, II, III, VI, VII, VIII, IX, X ტომი - 16 ლარი, IV-V ტომი - 18 ლარი
◆ რევაზ ინანიშვილი (6-ტომეული) I, II, IV, V, VI ტომი - 12 ლარი
◆ ვახტანგ ჭილჩიძე (9-ტომეული) I-VII ტომი - 12 ლარი
◆ გრიგოლ აბაშიძე (6-ტომეული), I-V ტომი - 12 ლარი
◆ ოტია იოსელიანი (10-ტომეული) I-X ტომი - 12 ლარი
◆ თამაზ ჭილჩიძე (6-ტომეული) I-VI ტომი - 10 ლარი
◆ გოდერძი ჩოხელი (5-ტომეული) I, III, IV, V ტომი - 13 ლარი

მითითებულია თითო ტომის ფასი

ქართული ლიტერატურის კაბინეტისთვის მწერალთა პორტრეტები (34x47 სმ)

- 1. მიხეილ ჯავახიშვილი
2. გიორგი ლეონიძე
3. ირაკლი აბაშიძე
4. ნოდარ დუმბაძე
5. გურამ ასათიანი
6. აკაკი წერეთელი
7. კონსტანტინე გამსახურდია
8. პაულ იაშვილი
9. სულხან-საბა ორბელიანი
10. პოლიკარე კაკაბაძე
11. გურამ რჩეულიშვილი
12. იაკოვ ხუცესი
13. იონა საბანისძე
14. დავით გურამიშვილი
15. ბესიკი
16. რევაზ ინანიშვილი
17. ალექსანდრე ჭავჭავაძე
18. რუსთაველი
19. თეიმურაზ I
20. ვახტანგ VI
21. გიორგი მერჩულე
22. გრიგოლ ორბელიანი
23. დავით აღმაშენებელი
ერთი ცალის ფასი - 4 ლარი

ნიგნის თარო მიმდინარეობს ხელმოწერა

„მსოფლიო ლიტერატურის ქლასიკოსები“

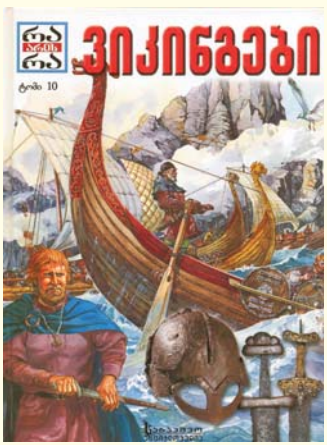
- ჯოზეფ კონრადი - ლორდი ჯიმი
- რაფაელ საბათინი - დამუხლები ბარტოლმეო ისტორიის მიღმა
- ერნსტ ჰოფმანი - სატანის ელემენტები
- ნიკოლაი გოგოლი - რჩეული მოთხრობები
- ჯონ გოლდსმითი - რჩეული მოთხრობები
- ვიქტორ ჰიუგო - პარიზის ღვთისმშობლის ტაძარი
- უ. სომერსეტ მოემი - ჭრელი საბურველი
- ჯეი ლონდონი - დიდი ხანის პატარა დინასტიის
- მონრა დე პალზაკი - მამა გორიო
- ფიოდორ დოსტოევსკი - მკვლარი სახლის ჩანაწერები
- ჰენრი რაიფარდ ჰაბარდი - მონტენაშუბის ასული
- ლევ ტოლსტოი - კავკასიური მოთხრობები
- ჯონათან სვიფტი - გულივერის მოგზაურობა
- შოლერო დე ლაკლო - სასიყვართო კავშირები
- ალექსანდრე პუშკინი - მოთხრობები
- შტაფან ცვაიგი - მოუთმენლობა გულიან
- ჯონ ბრაინი - გზა ელიტისაკენ
- პროსპერ მერიმე - ილევი ვენერა
- ბილზერტ კ. ჩესტერტონი - დონ კისოტის დაბრუნება
- მარგარეტ დიუბასი - საყვარელი ჩრდილოეთი ჩინეთიდან
- სტენდალი - ნითელი და შავი
- ალბერტო მორავია - მოწყენილობა
- ალექსანდრე დიუმე - კავკასია
- ჯეიმზ ფ. კუპერი - ჯაშუში
- მაინ რიდი - კვარტარონი
- ვილჰელმ ჰაუფი - ლისტენბერგის
- თეოდორ დრაიზერი - დიკო კერი
- ალბერტ კოენი - დედაჩემი
- გუსტავ ფლობერი - მადამ ბოვარი
- ემილ ზოლა - ძალთა ბედნიერება

თითო ტომის ფასი - 12 ლარი

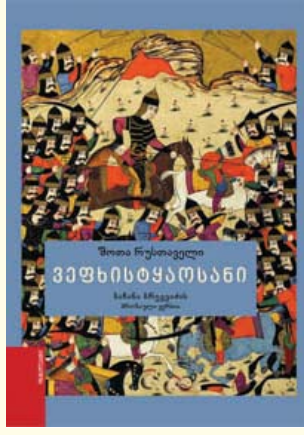
რა არის რა

- ❖ ავტომობილი
- ❖ ამინდი
- ❖ დიდი აღმოჩენები
- ❖ ხალხთა დიდი გადასახლება
- ❖ გამომგონებები
- ❖ განძის ძიება
- ❖ გლადიატორები
- ❖ დრო და კალენდარი
- ❖ ძველი ეგვიპტე
- ❖ ევროპა
- ❖ ვიკინგები
- ❖ კოშკები
- ❖ კრიმინალისტიკა
- ❖ მათემატიკა
- ❖ მეცნიერებები
- ❖ მსოფლიოს რელიგიები
- ❖ ძველი რომი
- ❖ ძველი საბერძნეთი
- ❖ სამურაი
- ❖ უდაბნო
- ❖ უძველესი ადამიანები
- ❖ ახსნილი და აუხსნელი ფენომენები
- ❖ ფიზიკა
- ❖ ჩაქირული ქალაქები
- ❖ ქიმიკა
- ❖ მეკოზრები
- ❖ ოლიმპიური თამაშები
- ❖ მთები
- ❖ ჯანსაღი კვება
- ❖ არქიტექტურა

თითო ტომის ფასი - 9 ლარი

ხელმოწერის თანხა გადმორიცხეთ რეკვიზიტებზე: მიმღები - შპს „ახალი განათლება“, ს/კ 202058735, ა/ა GE93LB0113314052305000, ს/ს „ლიბერთი ბანკი“, ბ/კ LBRTGE22

ფასი - 15 ლარი

შოთა რუსთაველი ვეფხისტყაოსანი

ბაჩანა ბრეგვაძის პროზაული ვერსია სერიიდან ინტელექტი სკოლას

თამაზ ვასაძე ქართული აგიოგრაფიული პროზა ლიტერატურის შემსწავლელთათვის
ფასი - 4 ლარი

თამაზ ვასაძე კომენტარებული ტექსტი და ანალიტიკური გზამკვლევი
ფასი - 10 ლარი

თამარ ბეროზაშვილი ქართული ენის სასკოლო განმარტებითი ლექსიკონი (ორტომეული)
ფასი - 10 ლარი

ქიმიკა

საატმოსფერო-საბამოცლო საკითხები და ტანსაცმელი
ლ. თევზაძე
ფასი - 3 ლარი

ქიმიკა

საატმოსფერო გამოსდისთვის
ლ. მეტრეველი
ფასი - 6 ლარი

ქიმიკა

დამხმარე სახელმძღვანელო უფროსკლასელებსა და აზიტირებულთათვის
შ. პეტრიაშვილი, ნ. მაისურაძე
ფასი - 4 ლარი

ბიოლოგია

საატმოსფერო გამოსდისთვის
ლ. ბურღილაძე, დ. ბარამიძე, ქ. მალრაძე, ნ. სინარულიძე, მ. ბაგალიშვილი
ფასი - 4 ლარი

ფიზიკა

საატმოსფერო გამოსდისთვის
ქ. ტატიშვილი, ზ. ბერაია
ფასი - 6 ლარი

გეოგრაფია

საატმოსფერო გამოსდისთვის
ბ. ჭანტურია, მ. ბლიაძე
ფასი - 6 ლარი

ისტორია

საატმოსფერო გამოსდისთვის
ბ. ლორთქიფანიძე, ნ. ახმეტელი, ნ. მურღულია
ფასი - 6 ლარი

ისტორია

ეროვნული გამოსდისთვის
ბ. ლორთქიფანიძე, ნ. ახმეტელი, ნ. მურღულია
ფასი - 9 ლარი

მათემატიკა

ცნობარი აზიტირებულთათვის და სკოლის მოსწავლეთათვის
ა. ნარეთელი
ფასი - 5 ლარი

„მსოფლიო ლიტერატურის ქლასიკოსები“

მთავარი რედაქტორი: მარიკა ჩიქოვანი

მისამართი: 0102 თბილისი, ტაბაღაშვილის ქ. №3
ტელ.: 032 295 80 23, 0790 958023, 599 880073
www.axaliganatleba.ge
E-mail: axaliganatleba@gmail.com Skype: axali.ganatleba
რედაქციის საბანკო რეკვიზიტები: შპს „ახალი განათლება“ ს/კ 202058735 ა/ა GE86BG000000123631000GEL, ს.ს. „საქართველოს ბანკი“ ბ/კ BAGAGE22,
რედაქციაში შემოსული ხელნაწერები არ რეცენზირდება და ავტორებს არ უბრუნდებათ.

